

Katedra: Tělesné výchovy
Studijní program: Ekonomika a management
Obor: Sportovní management

Výchova a výběr fotbalových talentů
Education and selection football talents

Bakalářská práce: 07-FP-KTV-238

Autor:

Ondřej Murárik

Podpis:

Adresa:

17.listopadu 1292

293 01 Mladá Boleslav

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Kříž

Počet

stran	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
53	0	3	14	0

V Liberci dne:

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne:

Ondřej Murárik

Na tomto místě bych chtěl mockrát poděkovat všem, kteří mi při vypracování bakalářské práce pomáhali. Děkuji v první řadě vedoucímu práce Mgr. Jiřímu Křížovi za jeho čas a vedení. Dále bych rád poděkoval vedoucímu sportovních tříd a zároveň trenérovi A-žáků v FK Mladá Boleslav Bc. Stanislavovi Bejdovi za odborné vedení a přínos do mé práce.

Anotace

Cílem bakalářské práce byl teoretický rozbor literárních pramenů pojednávající o výběru a výchově talentované mládeže se zaměřením na prvoligové mužstvo FK Mladá Boleslav. V teoretické části jsme vycházeli z analýzy literárních pramenů, pomocí které jsme následně setřídili poznatky týkající se výběru a výchovy fotbalových talentů. Účelem praktické části bylo popsání systému a metod výběru a výchovy talentované mládeže v prvoligovém mužstvu FK Mladá Boleslav. Následně jsme prostřednictvím tohoto rozboru porovnali zjištěné informace s vybraným zahraničním klubem. Tento rozbor poskytuje nové možnosti a poznatky o rozvoji, výběru a následné výchovy fotbalových talentů ve fotbalových klubech.

Annotation

The objective of bachelor work is a theoretical analysis of literature sources about education and selection of talented teen-agers. Concretely I focused on the first league team FK Mladá Boleslav. In the theoretical part we come out from analysis of literature sources and sort out the knowledge about the selection and education of talented football players. The purpose of the practical part was to describe system and methods of selection and education of talented teen-agers in FK Mladá Boleslav. Subsequently by means of this analysis compared the findings to foreign club. This analysis offer new opportunites and knowledge about development, selection and education of talented football players in the clubs. By means of this analysis to offer knowledge about development, education and selection of talented football players in football clubs.

OBSAH

Úvod	8
1 Cíle a úkoly práce	9
2 Teorie fotbalu	10
2.1 Charakteristika fotbalu.....	10
2.2 Historie světového fotbalu	11
2.3 Historie českého fotbalu	12
3 Rešerše dané problematiky	13
3.1 Vymezení pojmu talent.....	13
3.2 Teoretický výběr talentů	14
3.3 Hlavní rozdíly mezi tréninkem mládeže a tréninkem dospělých.....	21
3.4 Charakteristika věkových období	23
3.5 Cíle a obsah přípravy ve věkových obdobích.....	28
4 Metodika výzkumu	38
5 Výsledky výzkumu	39
5.1 Metody výběru v FK Mladá Boleslav.....	39
5.2 Sportovní příprava mládeže FK Mladá Boleslav.....	42
5.3 Organizačně - materiální zabezpečení mládeže FK Mladá Boleslav	45
6 Porovnání FK Mladá Boleslav s Hamburger SV	46
7 Diskuse	49
8 Závěr	51
9 Literatura	52

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

<i>p. n. l.</i>	před naším letopočtem
<i>FIFA</i>	mezinárodní světová fotbalová federace
<i>UEFA</i>	evropská fotbalová unie
<i>SK</i>	sportovní klub
<i>AC</i>	atletický klub
<i>FK</i>	fotbalový klub
<i>ČFS</i>	český fotbalový svaz
<i>ČSAF</i>	československá asociace fotbalová
<i>ČMFS</i>	českomoravský fotbalový svaz
<i>MS</i>	mistrovství světa
<i>ME</i>	mistrovství Evropy
<i>OH</i>	olympijské hry
<i>např.</i>	například
<i>tzn.</i>	to znamená
<i>apod.</i>	a podobně
<i>VO₂ max.</i>	maximální spotřeba kyslíku
<i>m</i>	metr
<i>tr.</i>	trénink
<i>zákl.</i>	základní
<i>CNS</i>	centrální nervový systém
<i>atd.</i>	a tak dále
<i>ÚF</i>	útočná fáze
<i>OF</i>	obraná fáze
<i>HČJ</i>	herní činnost jednotlivce
<i>r.</i>	rok
<i>s.r.o.</i>	společnost s ručením omezeným
<i>Ž</i>	žák
<i>U 6</i>	do 6 let
<i>min.</i>	minuty

<i>ZŠ</i>	základní škola
<i>TV</i>	tělesná výchova
<i>ČR</i>	Česká republika
<i>č.</i>	číslo

Úvod

Fotbal je již několik let řazen mezi nejoblíbenější sporty na světě. Tento sport neodlučně patří k plnohodnotnému aktivnímu využití volného času a každý den k sobě připoutává velké množství nadšených příznivců. Radost z této hry dává alespoň na nějaký čas zapomenout na spory mezi národy, přibližuje k sobě lidi různých ras, náboženského i politického vyznání. Všichni zmiňovaní lidé touží, aby jejich kluby nebo země vyhrávaly. Zpravidla ale vyhrávají jen ti, kteří mají více financí a nebo ti, kteří myslí více na budoucnost a ne na okamžitý výsledek. Proto je důležitá systematická a propracovaná práce s hráči ve fotbalových klubech od těch nejmenších až po profesionály. V takto fungujících klubech by však okamžitý výsledek neměl být jediným ukazatelem umění a výkonnosti hráčů v určitých věkových kategoriích.

Důvodem výběru tématu bakalářské práce je zejména můj kladný vztah ke sportu, nejvíce však k fotbalu, protože se mu věnuji od dětství a v současnosti začínám pracovat v oblasti trenérství. Jako hlavní objekt práce jsem si zvolil FK Mladá Boleslav a to z důvodu mého dlouhodobého působení v tomto klubu. V každém sportu spočívá budoucnost a jeho trvalé úspěchy v přísunu stále nových talentů, kterým se věnují kvalifikovaní odborníci. Pomocí těchto odborníků jsou vedeni na nejvyšší úrovni. Chceme-li pomýšlet na trvalejší úspěchy českých klubů a české národní reprezentace v celosvětovém měřítku, musíme začít pracovat jak na výběru, tak na odpovídající přípravě talentů nejen v největších českých fotbalových klubech, ale i v co nejširším spektru naší země, což znamená i v menších tuzemských oddílech.

Proto jsme v teoretické části analyzovali současný systém procesu výběru a výchovy fotbalových talentů v ČR a jiných fotbalově vyspělých zemích. Předmětem praktické části bakalářské práce se proto stal popis systému a metod výběru a výchovy talentovaných fotbalistů ve FK Mladá Boleslav s následním porovnáním se zahraničním fotbalovým klubem Hamburger SV.

1 Cíle a úkoly práce

Cílem této bakalářské práce je teoretický rozbor literárních pramenů týkající se výběru a výchovy talentované mládeže se zaměřením na výběr a výchovu talentované mládeže v prvoligovém mužstvu FK Mladá Boleslav.

Z výše uvedeného cíle práce vyplývají následující dílčí úkoly:

Úkol č.1

Na základě dostupných literárních pramenů uspořádat poznatky týkající se výběru a výchovy fotbalových talentů.

Úkol č.2

Popsat systém a metody výběru a výchovy talentovaných fotbalistů v FK Mladá Boleslav.

Úkol č.3

Porovnat tyto zjištěné informace se zahraničním klubem.

Úkol č.4

Z tohoto srovnání vyvodit doporučení pro systém výběru a výchovy mládeže ve všech fotbalových klubech.

2 Teorie fotbalu

2.1 Charakteristika fotbalu

Fotbal je vzhledem k historickému vývoji, charakteru, dostupnosti a přitažlivosti v ČR nejrozšířenějším a nejoblíbenějším sportovním odvětvím. Zaujímá mimořádné postavení jak v tělovýchovném procesu, tak i ve společenském dění.

Fotbal je kolektivní, sportovní branková hra, při níž se dvě družstva o 11 hráčích snaží při zachování pravidel vstřelit soupeři co největší počet branek a současně jich co nejméně obdržet. Samotná hra se uskutečňuje v konkrétním utkání, které je charakterizováno určitým dějem a dodržováním objektivně platných pravidel.

V průběhu hry jsou úseky, kdy má mužstvo míč pod kontrolou a úseky, v kterých není v držení míče. Z tohoto hlediska rozlišujeme ve hře dvě základní fáze a to **útočnou** a **obranou**. Celkové zatížení hráče v utkání je dáno délkou utkání, velikostí hřiště, množstvím herních činností jednotlivce, množstvím kombinací a standardních situací, ale i množstvím základních útočných a obranných fází hry.

Intenzita zatížení v utkání je charakterizována nepravidelným střídáním všech jejích stupňů, jejichž proporce jsou ovlivňovány důležitostí utkání, rozdílnou úrovní soupeřů a konkrétním zapojováním hráče do herních situací. (NAVARA, ONDŘEJ a BUZEK, 1986) .

V současné hře je neustále zvyšován požadavek na herní činnost jednotlivce, protože hra je neustále zrychlována a hráč má na provedení herní situace stále menší množství času a také méně prostoru. Hráč by měl v těchto situacích podávat vysoce intenzivní výkon. Z psychologického hlediska fotbal vyžaduje velké nároky na procesy vnímání, tvůrčího myšlení, orientace ve složitých situacích, na rozhodování a také na celkové reakce (DOVALIL, 2002) .

Výše uvedená charakteristika fotbalu potvrzuje jeho náročnost, složitost a různorodost. Proto jen vysoce náročný, všestranný a vědecky podložený tréninkový proces může spolu s výběrem vhodných hráčů přinést trvalé výsledky systematické práce s fotbalovými talenty (KAČÁNI, 2005) .

2.2 Historie světového fotbalu

Nejstarší zprávy o míčových hrách, ze kterých přirozeným vývojem postupně vznikl fotbal, jsou z Číny z doby asi 3 000 let před n. l. Další prameny pocházejí z Japonska (500-600let př. N. l.), ze starého Egypta a samozřejmě se hry podobné fotbalu hrály ve starém Řecku, v římském impériu a byly oblíbeny u Mayů a Azteků.

Ze středověku pocházejí první zprávy o fotbalu z Francie, Itálie a především z Anglie. V tomto období se hry již nevyvíjely izolovaně, docházelo k jejich vzájemnému ovlivňování. Za určitý přelom lze považovat vývoj v 18. a především v 19. století v Anglii. Míčové hry podobné fotbalu byly součástí výchovy a studia na školách. Jako datum vzniku původních pravidel je uváděn rok 1840. Především nejednotnost přístupu k pravidlům byla podnětem k založení prvního fotbalového svazu na světě. Dne 26. října 1863 založilo jedenáct zástupců klubů a škol v Londýně *Football Association*.

Lze tedy konstatovat, že fotbal je přibližně 4000 let stará hra, ale novodobý moderní fotbal, v podobě blízké současnému, není starší než 160 let. V roce 1871 vznikla nejstarší pohárová soutěž – *Anglický pohár*. První mezistátní utkání mezi Anglií a Skotskem bylo sehráno v roce 1872 v Glasgowě a roku 1878 se odehrálo první utkání na hřišti s umělým osvětlením. Od roku 1885 se v Anglii hraje legalizovaně profesionální fotbal a v roce 1893 byl v Londýně založen první ženský fotbalový klub. Plným právem je proto Anglie nazývána kolébkou nebo domovem moderního fotbalu. Do střední Evropy a dalších zemí začal fotbal pronikat s přibližně dvacetiletým zpožděním. Na olympijských hrách se objevil oficiálně v roce 1908 v Londýně a vítězem se stala Anglie. *Mezinárodní fotbalová federace (FIFA)* byla založena v Paříži v roce 1904 pěti zástupci evropských zemí. První mistrovství světa se uskutečnilo v roce 1930 v Uruguayi a vítězem se stal tým pořadatelské země. *Evropská unie fotbalových asociací (UEFA)* byla založena v roce 1954 v Basileji. Mistrovství Evropy se poprvé odehrálo v roce 1968 v Itálii, vítězem se stala také pořadatelská země (VOTÍK, 2003).

Vývoj fotbalu ve světě však nešel pouze směrem klasického – evropského fotbalu. Např. v Americe se pod dojmem football rozumí tzv. americký fotbal, který se výrazně liší od evropského fotbalu. Pro ten je v Americe vymezen termín soccer.

2.3 Historie českého fotbalu

Fotbal se začal v Čechách objevovat ve složitém období, v rozmezí let 1880 až 1890. V té době již vedle Sokola existovala řada cyklistických a veslařských sportovních klubů. Fotbal začali hrát jednak mladí sportovci v uvedených klubech nebo studenti sdružující se v kroužky.

První fotbalové utkání v Čechách se uskutečnilo 29. září 1887 v Roudnici na Labem. Mezi nejstarší kluby v Čechách patří SK Slavia Praha a AC Praha. Zpočátku vznikaly fotbalové kluby většinou v Praze (výjimkou byl v roce 1894 založený SK Plzeň a Spartak, Horymír – Příbram), ale na konci 19. a začátku 20. století začal fotbal pronikat i do dalších měst a na venkov. Rozmach fotbalu uspíšilo v roce 1897 vydání pravidel fotbalu v českém jazyce (přeložil Rössler-Ořechovský). Dynamický rozvoj fotbalu byl ale na druhé straně přibrzděn zamítavým postojem škol k této hře. Studenti však i přes tento zákaz postupně tvořili členskou základnu fotbalových klubů. Ještě před založením Českého fotbalového svazu v roce 1901 odehráli Češi v roce 1899 první mezinárodní přátelský zápas s Rakouskem. Po založení FIFA, roku 1904, se *Český fotbalový svaz* stal jejím členem. Na základě stížnosti Rakouska, že Češi hráli mezinárodní zápasy, aniž by byli samostatným státem, byla FIFA nucena Čechy vyloučit ze svých řad. Postupný rozmach fotbalu si vynutil 19. října 1901 v Praze ustavení Českého fotbalového svazu (ČFS).

Na Moravě se první fotbalové utkání odehrálo v Brně v roce 1896. První zmínka o fotbalu na Slovensku je z roku 1893 z Banské Bystrice a jeho vývoj do roku 1918 je více spjat s maďarským fotbalem. V roce 1921 byla založena československá asociace fotbalová (ČSAF), která byla v Ženevě v roce 1922 oficiálně přijata do FIFA. Do UEFA vstoupil československý fotbal v roce 1954. Od 1. 1. 1993 je v české republice vrcholným orgánem *Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS)*.

Československý fotbal má bohatou minulost. Mezi nejvýznamnější úspěchy patří 2. místo na MS v Itálii v roce 1934, 2. místo na MS v Chile v roce 1962, 2. místo na OH v Japonsku v roce 1964, 1. místo na ME v Jugoslávii v roce 1976, 1. místo na OH v Moskvě v roce 1980 a 3. místo na ME v Itálii v roce 1980. Samostatný český fotbal

získal 2. místo na ME v Anglii v roce 1996 a 3. místo na ME v Portugalsku v roce 2004 (VOTÍK, 2003) .

3 Rešerše dané problematiky

3.1 Vymezení pojmu talent

V každém odvětví se můžeme setkat s poptávkou po osobnostech, kteří jsou schopni v daném oboru podávat mimořádné výkony. Problémy ohledně talentu jsou v současnosti jednou z velice důležitých otázek týkající se sportovní přípravy mládeže. Proto je velmi překvapivé, jak málo literatury se tomuto tématu věnuje.

V současnosti se pojem talent často nahrazuje nebo zaměňuje termíny, jako je genialita, nadání, vlohy nebo předpoklady. Talent bývá spojován s různými přívlastky jako například umělecký talent, hudební talent, herecký talent a s rozvojem moderního sportu i jako sportovní talent.

Talent lze vymezit ze dvou pohledů. Jednak jako neviditelné, neměřitelné a po narození dítěte prakticky nezměnitelné vrozené vnitřní předpoklady, vyhovující potřebám fotbalu, a jednak jako pozorovatelné, v mnohém měřitelné a vývojem hráče se měnící pohybové výkony, představující pro fotbal podstatné předpoklady (BUZEK, PROCHÁZKA, 1999).

Vlivem vědeckých poznatků je stále více ujasňován a specifikován nejen pojem talent, ale i ostatní příbuzné pojmy. V současné době se s menšími odlišnostmi podle PERIČE (2006) ustálila tato terminologie:

- **Talent** – příznivé seskupení vloh pro činnost, kterou chceme vykonávat. Ve sportu hovoříme o talentu tehdy, tvoří-li morfologické, fyziologické i psychologické dispozice optimální předpoklady pro provádění daného sportovního výkonu.

- **Vlohy** – základní dispozice jednotlivce vyjadřující možnosti pro budoucí schopnosti. Tyto vlohy se nemusí po celý život projevit, protože jedinec se nepohyboval v prostředí vhodném pro tento rozvoj.
- **Nadání** – spojení vloh s určitou oblastí činnosti. Jsou to vlohy, které se již projeví. Nadání lze chápat pro určité typy činností – rychlostní, vytrvalostní a podobně.

Vyhledávači talentů, neboli scuti se nejvíce zaměřují a obvykle sledují těchto pět hlavních oblastí hry (PSOTTA, 2006) :

1. **Technická** (přihrávání, vedení míče, zpracování, střelba)
2. **Taktická** (použití technických dovedností v herních situacích)
3. **Pohybové schopnosti** (rychlost, síla, vytrvalost, obratnost, rovnováha)
4. **Psychická** (chování hráče v emočně vypjatých situacích)
5. **Životní styl** (přístup k tréninku, výživa, odpočinek, rovnováha mezi fotbalem a dalšími aktivitami)

Lze tedy konstatovat, že podle těchto charakteristik nelze pojem talent vymezit jednoznačnou definicí, podle které jsme schopni ohodnotit talentovanost jedinců pro různé druhy sportů. Je nutností se tedy spíše zaměřit na rozpoznání vhodných jedinců, u kterých by bylo možné v budoucnosti očekávat za podmínek systematického, dlouhodobého tréninku vysokou úroveň rozvoje všech vlastností a schopností dle požadavků daného sportovního odvětví. To by mělo být cílem všech mládežnických trenérů, nejen fotbalových.

3.2 Teoretický výběr talentů

Nedílnou součástí této doby je schopnost rozpoznání talentovaného jedince v co nejnižším věku a to hlavně z důvodu potlačení případných chyb a následného rozvíjení jeho talentu. Tím se mnohonásobně zvětšuje šance na jeho prosazení se do velkého fotbalu. Samozřejmě čím dříve má být talent rozpoznán, tím více musí být kladen důraz na

hodnoty, podle kterých se jedinec vybírá. Po důkladném výběru talentovaného jedince musí být ale také zajištěny všechny prostředky k tomu, aby jedinec ve vrcholovém fotbale dosahoval maximální výkonnostní úrovně.

Stanovení kritérií pro posouzení pohybových talentů v dané oblasti sportovních odvětví je nedílnou součástí teorie sportovního tréninku. Jelikož sportovní příprava je dlouhodobý proces, ve kterém se základy pozdější výkonnosti vytvářejí již ve věku, kdy dítě dochází do školy, je vhodné, aby talentovanost byla rozpoznána co nejdříve (VOTÍK, 1999).

Na druhou stranu právě požadavek co nejvčasnějšího posouzení možné perspektivy sportovce klade extrémní nároky na diagnostické prostředky (např. výběr vhodných testů), kvalitu hodnocení a minimalizaci chybných predikcí (tzn. vybrání dítěte s malou perspektivou či naopak nevybrání dítěte s vysokou perspektivou). To dělá z celé oblasti identifikace talentů velmi složitou činnost, která vyžaduje vysokou míru odbornosti, důkladné institucionální zabezpečení a dobrou návaznost dalších oblastí sportovního tréninku.

Podle PERIČE (2006) je komplex otázek talentu rozdělen do pěti na sebe navazujících okruhů:

- **určení talentu** – cílem je vytvoření modelu talentovaného jedince, zabývá se také nalezením podstaty talentu, přičemž využívá následných otázek:
 1. Z jakých oblastí se talent skládá?
 2. Jaká je podstata těchto oblastí?
 3. Jak jsou tyto oblasti důležité pro perspektivu jedince?
 4. Jaké jsou vztahy mezi těmito oblastmi?
- **výběr talentu (výběrová kritéria, testy)** – určuje výběrové indikátory (např. testy, škály, dotazníky, expertní hodnocení), které umožňují popsat a pokud možno kvantifikovat již nalezené oblasti modelu talentovaného jedince.

K hlavním otázkám tohoto okruhu patří:

1. Pomocí jakých testů můžeme popsat jednotlivé oblasti talentu?
 2. Do jaké míry jsou tyto testy hodnověrné?
 3. Do jakých testových baterií je možné tyto testy skládat a jaké aspekty tyto baterie ovlivňují.
- **vyhledávání talentu** – jaké jsou kladeny požadavky na vlastní proces identifikace osob, které je možné označit jako talentované. Přitom se zabývá těmito problémy:
 1. Jakým způsobem a kde lze nalézt potencionální talenty? – jak složitá je praktická realizace testové baterie (finanční, materiální, časové, administrativní a jiné nároky)
 2. Jaké je institucionální zabezpečení? (např. zda se na něm podílí škola, sportovní svaz apod.)
 3. Zda jsou do vyhledávání zapojeni a jaký podíl na procesu identifikace mají profesionální vyhledávači? – agenti, scouti a podobně.
 - **rozvoj talentu (trénink)** – formuluje požadavky na tréninkový proces optimálního výkonnostního rozvoje talentovaného jedince. Tento proces je určen 3 prvky:
 1. tréninkovým programem
 2. požadavky na trenéra
 3. vytvořenými tréninkovými podmínkami
 - **péče o talenty (zabezpečení)** – zabývající se vytvářením podmínek
 1. materiální zabezpečení (zabezpečení výstroje a výbavy na úrovni)
 2. sociální zázemí (bydlení, škola, finanční zabezpečení)
 3. výkonnostní perspektiva, která dává předpoklady pro dosažení nejvyšších výkonnostních úrovní

Pro výběr talentované mládeže jsou dle PERIČE (2006) vhodná tato kritéria a způsoby výběru talentů:

Kritérium	Způsob výběru	Příklad
<i>spontánní výběr</i>	jedinec se rozhoduje podle svých sklonů pod vlivem okolí pro svou disciplínu	po vítězství Jana Železného na Olympiádě stoupl zájem dětí o atletiku
<i>expertní pohled</i>	výběr trenérem či jiným expertem na základě jeho zkušeností	trenér hledá jedince s vysokou mírou pracovitosti
<i>Speciální testy výkonnosti</i>	mohou doplňovat jako objektivní kritéria subjektivní hodnocení trenéra	sprint na 30 m pro atlety, hloubka předklonu pro moderní gymnastiku
<i>interdisciplinární výzkumné metody</i>	lékařské, fyziologické, antropometrické nebo psychologické výsledky testů	VO2 max., % svalových vláken, Eysencův test
<i>Tělesná výška</i>	je však poněkud sporný, jelikož není zárukou, ale pouze příznivou výchozí pozicí	basketbal, volejbal, gymnastika
<i>Tělesné znaky</i>	některé tělesné znaky ovlivňují významně výkon v dané sportovní disciplíně	poměr tělních segmentů pro vzpírání či skok vysoký, hydrodynamické parametry těla pro plavání
<i>sociální znaky</i>	sociální znaky se postihují jen obtížně	kooperace ve sportovních hrách

Tab. č. 1: *Kriteria a způsoby výběru talentované mládeže*

Základní modely podle výběru PERIČE jsou uvedeny v Tab. č. 2.

Model výběru	Podstata	Příklad
<i>kompenzační model</i>	vymezuje kritickou hranici součtu bodů a jsou vybírány pouze osoby, které ji dosáhly	je dána bodová hodnota součtu všech testů a jsou vybráni jedinci, kteří ji v součtu přesáhli bez ohledu na to, jestli v některé disciplíně byli poslední
<i>konjunkční model</i>	není vybrána ta osoba, která byť v jediném ukazateli dosáhla nižšího výkonu, než je požadovaná hranice	i když jedinec je v součtu bodů ve všech testech nejlepší, přesto není vybrán, neboť v jednom testu nedosáhl požadovaného počtu bodů
<i>disjunkční model</i>	Slučuje výše uvedené modely, přijímají se jen ti, kteří dosáhli stanoveného výkonu ve vytypovaných testových kritériích a žádné toto kritérium nesmí být pod určitou stanovenou hranici	Jedinec musí dosáhnout v součtu bodů určité hodnoty (např. v 5 atletických testech celkově 300 bodů) a přitom ani v jediném testu nesmí být pod požadovanou hranici (např. 40 bodů)

Tab. č. 2: Základní modely výběru talentované mládeže

V praxi podle VOTÍKA (2001) bývá proces vyhledávání talentů realizován v těchto třech úrovních:

1. **Formální institucionální zabezpečení** – výběr je prováděn institucemi např. školou nebo klubem na základě provedeného šetření, které má primárně za cíl identifikovat možné pohybové talenty.

2. **Neformální institucionální zabezpečení** – výběr je prováděn institucemi jako doplněk k jejich hlavní činnosti. Příkladem mohou být nesoutěžní zájmové organizace (např. školní sportovní kroužky apod.), v kterých děti s dobrou pohybovou úrovní směřují do různých sportovních oddílů. Výběr není primární, ale sekundární.

3. **Profesionální vyhledávači talentů** – v některých sportovních odvětvích (fotbal, hokej, apod.) pracují osoby, které se zaměřují pouze na vyhledávání perspektivních sportovců. Tito vyhledávači zpravidla pracují pro konkrétní sportovní kluby, či jiné organizace.

Základní principy výběru talentů jsou uvedeny v Tab. č. 3 (PERÁČEK, 2004) .

Princip	Podstata
<i>demokratičnost</i>	všichni jednotlivci by měli mít stejné šance dostat se do výběru, výběr by měl být proveden pouze na základě odborných charakteristik a neměl by být ovlivněn žádnými jinými okolnostmi (např. známosti, finanční situace, apod.)
<i>stupňovitost</i>	výběr by měl být prováděn opakovaně, přičemž do dalších kol by se měli dostat všichni, kdo mají alespoň základní předpoklady pro výkonnostní rozvoj
<i>komplexnost</i>	výběr by měl být proveden nikoliv podle jednoho kritéria, ale podle všech hlavních a nejvýznamnějších parametrů
<i>vědeckost</i>	výběr kritérií by neměl být náhodný či založený na subjektivnosti

Tab. č. 3: Základní principy výběru talentů

V domácí i světové literatuře je proces identifikace a rozvoje talentu chápán jako provázaný komplex. Celý komplex je možné chápat jako složitý systém prvků, které jsou spolu propojeny do určitých skupin a tyto obsahové skupiny na sebe navzájem navazují a jedna druhou ovlivňuje.

Celý komplex je tvořen třemi úrovněmi (PERIČ, 2006) :

1. Vnitřními (endogenními) faktory, které bychom mohli charakterizovat jako míru talentovanosti. Mezi hlavní parametry těchto faktorů patří:

- dovednosti (např. herní činnosti jednotlivce, sportovní dovednosti, technika)
- somatická stavba (somatotyp, antropometrické parametry, morfologické parametry)
- psychické vlastnosti (výkonově intelektuální, pracovitost, morálně volní vlastnosti výkonová motivace)
- kondice (kondiční parametry, koordinační parametry, elastické parametry)

Tyto parametry jsou určeny dědičností.

2. Vnější (exogenní) faktory dané především vlivem prostředí, a to jak širšího (bydliště, kulturní zázemí), tak užšího (rodina, klub, apod.). K hlavním patří:

- zázemí (rodina, širší sociální zázemí – škola, parta apod.)
- trénink (trenér, program)
- podmínky (klub, podmínky pro trénink)

Tyto parametry můžeme charakterizovat jako podstatné pro výchovu talentů.

3. Faktory vlivu okolností obvykle ovlivněné i náhodou:

- zdraví (nemoci, zranění)
- příznivý souhrn okolností (dobrý tým, dostat šanci)

Bez těchto parametrů je velmi složité vrcholový výkon realizovat.

Pro dosažení vrcholové výkonnosti sportovce je potřebné, aby se všechny tři zmiňované oblasti pohybovali v pokud možno optimálních úrovních. Celý tento proces je však dlouhodobý a výsledek často bývá ovlivněn různými okolnostmi (DOVALIL, 1992) .

Ze zkušenosti trenérů při výběru a práci s talentovanou mládeží ukazují, že pro úspěšnou sportovní činnost má rozpoznání talentu velký význam. Nejvíce trenéra potěší, když se jeho svěřenec později dostane do světa velkého fotbalu. Jenže i ten největší talent se bez píle v pravidelném tréninku a morálně volných vlastností nemusí stát fotbalistou vysoké úrovně. Samozřejmostí je, aby se jedinec o fotbal zajímal, protože čím více ho fotbal zajímá tím více se mu bude věnovat a je větší šance k tomu, aby se z něj později stal vrcholový fotbalista. K tomu je také zapotřebí zajistit tréninkové podmínky a tréninkový proces vedený profesionálními trenéry. Kvůli špatným tréninkovým podmínkám a neodbornému vedení může dojít k tomu, že děti zkusí radši jiný sport nebo dokonce přestanou sportovat úplně.

3.3 Hlavní rozdíly mezi tréninkem mládeže a tréninkem dospělých

Každá z těchto kategorií vyžaduje nejen individuální fyzický přístup, ale i odlišné psychologické vedení. Tyto odlišné přístupy ovlivňují dále rozvedené faktory.

Faktory (FAJFER, 2005) :

1. Hlavní cíl tréninku

Tr. Mládeže : rozvoj herního výkonu

Tr. Dospělých : úspěch v soutěži

2. Převládající tréninkové rysy

Tr. Mládeže : proces učební, výchovný, perspektivnost, přiměřenost zatížení

Tr. Dospělých : proces zdatnostní, pracovní (profí), opakovaná maximalizace zatížení

3. Výchova

Tr. Mládeže : důsledně prvořadá, úzká spolupráce s rodiči

Tr. Dospělých : relativně časté kompromisy, osobní nezávislost hráče

4. Priorita herního výkonu

Tr. Mládeže : individuální herní výkon

Tr. Dospělých : týmový herní výkon

5. Význam utkání

Tr. Mládeže : prostředek rozvoje herního výkonu, kontrolování

Tr. Dospělých : cílová činnost

6. Hodnocení výkonu utkání

Tr. Mládeže : u nejmladších kategorií bezprostředně po utkání (bez dalekosáhlých rozborů)

Tr. Dospělých : s časovým odstupem

7. Didaktická činnost trenéra

Tr. Mládeže : odlišné nároky na vedení trénink.jednotky, pestřejší škála didakticky řídicích stylů.

Tr. Dospělých : odlišné nároky na vedení trénink.jednotky, pestřejší škála didakticky řídicích stylů.

8. Obsah tréninku

Tr. Mládeže : různé proporce složek i jednotlivých činností: menší vliv roční periodizace (členění na časové úseky), menší vliv nejbližších utkání.

Tr. Dospělých : různé proporce složek i jednotlivých činností: větší vliv roční periodizace (členění na časové úseky), větší vliv nejbližších utkání.

9. Konečný výsledek trenérské práce

Tr. Mládeže : viditelné obvykle až s víceletým odstupem

Tr. Dospělých : viditelné téměř souběžně s tréninkovým procesem

3.4 Charakteristika věkových období

Ve fotbale, tak jako i ve všech jiných sportech by se mělo s přípravou začít u nejmladších jedinců a to s využitím nejmodernějších metod. V průběhu tréninků i mimo nich by se jim mělo dostávat co nejvíce pozornosti a také by mělo docházet k předávání cenných rad a zkušeností. Ovšem pro každé věkové období jsou typické různé vývojové zvláštnosti. Proto by bylo vhodné se v každém takovém období chovat k jedincům odlišně. Trénink je proces dlouhodobý a je nutné ho rozdělit na několik etap s přesně vymezenými cíli, zaměřením obsahu a zásadami tréninku.

Charakteristiku věkových období můžeme rozdělit do těchto skupin (CHOUTKA, 1987) :

- **6 – 8 let mladší příprava**
sportovní předpříprava, jedná se o seznamovací etapu
- **9 – 10 let starší příprava**
základní trénink, přičemž se jedná o základní etapu
- **11 – 14 let mladší a starší žáci**
základní trénink, specializovaný trénink (talenti), - zákl. prohlubující etapa
- **14 – 18 let mladší a starší dorost**
specializovaný trénink, vrcholový trénink (talenti), - prohlubující, částečně vrcholová etapa

Etapu základního tréninku

Etapu základního tréninku je považována za úvodní vstupní etapu. Je velice důležitá a nelze jí žádným způsobem nahradit. Je charakteristická poměrně rozsáhlým objemem pohybové činnosti, ve které dominuje důraz na všestrannost. Úkolem této etapy je získat

škálu pohybových a herních dovedností, rozvíjet pohybové schopnosti potřebné zejména pro budoucí výkony, vypracovat návyk potřeby pravidelné a systematické sportovní činnosti, zájem o fotbal a sport vůbec. Zde se pokládají základy technických dovedností, taktiky a také pravidel kopané. Převládající metodicko-organizační formou jsou průpravné hry. Ty mají být v tréninku zastoupeny 50-80 %.

Etapa specializovaného tréninku

Táto etapa zahrnuje mládež zhruba staršího žakovského věku a mladší dorost ve věku 12-16 let. Do této etapy přecházejí žáci s vyšší mírou talentu, s předpoklady a ctížádostivostí k dovršení vyšších cílů. Rozvíjejí se zde předpoklady pro vrcholovou kopanou. Začínají převládat specifické (fotbalové) prostředky. Zvyšuje se intenzita i objem tréninku. Cíle a úkoly jsou dalším rozvojem pohybových schopností, které tvoří faktory výkonu hráče kopané, osvojování herních dovedností potřebných pro očekávanou herní výkonnost, upevňování morálních vlastností.

Etapa vrcholového tréninku

Etapa vrcholového tréninku je charakteristická snahou po dosažení individuálně nejvyšší výkonnosti na základě racionálního tréninku při maximálním využití všech funkcí sportovce. Výrazně se zvyšuje objem a především intenzita tréninkového procesu, zdokonaluje se a stabilizuje technika, dále se rozvíjí a obohacuje taktika, tvůrčí myšlení a celková osobnost hráče.

3.4.1 Předškolní věk (3-6 let)

Předškolní věk je podle DOVALILA charakterizován následovnými způsoby:

- bouřlivý tělesný vývoj, kostra je měkká a poddajná
- mění se proporce hlavy, trupu a končetin
- jistá lokomoce, zvýšení přesnosti a jistoty pohybů

- vytváření a upevňování základních a pro život nezbytných pohybových dovedností
- vysoká intenzita spontánní pohybové aktivity, střídání činností
- pohybová aktivita má převážně charakter obratnostní
- dítě je ovládáno city, první vztahy ke kamarádům
- dítě si rádo hraje – hravost
- vysoká plasticita CNS, pozornost je roztěkaná

3.4.2 Mladší školní věk (6-11 let)

Tento věk je dle DOVALILA charakterizován těmito parametry:

- stejnoměrný a klidný vývoj
- poddajná a nevyvinutá kostra
- malá výkonnost svalstva, růst pohybové výkonnosti
- vývoj vnitřních orgánů je proporcionální k výšce a váze
- plasticita CNS, rozvoj dynamiky nervových procesů
- rozdíly v motorice chlapců a dívek
- malá dynamicko-silová schopnost, rychlý rozvoj zejména rychlosti a obratnosti
- živelná, krátkodobě zaměřená pozornost
- silné citové procesy
- období konkrétního, abstraktní chápání je malé
- lavinovité osvojování nových vědomostí a dovedností
- rozvoj paměti a představivosti
- malá schopnost sebekritiky
- přechod od fantazie k realitě
- optimismus, aktivita, sugestibilita, zájem

3.4.3 Starší školní věk (12-15 let)

Charakteristika staršího školního věku dle DOVALILA:

- tělesné a duševní dozrávání
- růstové zrychlení, nerovnoměrný vývoj
- vznik disproporcí
- rozvoj gonád a sekundárních pohlavních znaků
- dýchací a oběhový aparát při zvýšených nárocích pracuje neekonomicky
- nejbouřlivější fáze vývoje motoriky, vzestup výkonnosti
- nové pohybové dovednosti jsou osvojovány velmi rychle
- individuální a sexuální rozdíly v motorice jsou značné
- možná diskoordinace, disharmonie, neohrabaná pohybová činnost
- lepší soustředěnost
- labilita a tvárnost CNS
- znaky logického a abstraktního myšlení
- vznik hlubokých intelektuálních zájmů
- nevyrovnanost a náladovost
- snaha o samostatnost, vlastní názor
- účast na společenském životě
- rozpor mezi tělesnou a sociální dospělostí
- silná potřeba napodobovat dospělé mimo okruh své rodiny
- snaha o kritické hodnocení

3.4.4 Dorostový věk (16-19 let)

Charakteristika podle DOVALILA:

- dokončování růstu a vývoje

- intenzivní a plynulé dozrávání
- anatomické disproporce vymizely
- silné svalstvo
- vnitřní diferenciacie mozku
- zmohtnění vnitřních orgánů, plný rozvoj a výkonnost srdce, plic, svalů, atd.
- disharmonie motoriky většinou vymizela
- sexuální rozdíly v motorice se zvětšují
- pohyby nabývají typický individuální charakter
- vývoj síly
- období vrcholných výkonů a plného rozvoje všech pohybových schopností
- plný rozvoj logického abstraktního myšlení
- rozlišování hlavních a vedlejších věcí
- ustálení zájmů a potřeb
- revolta vůči autoritám, snaha po sociální nezávislosti
- dotváří se individuální osobnost
- hledání specifického uplatnění
- usilování o vlastní názor

3.5 Cíle a obsah přípravy ve věkových obdobích

Z odlišnosti výše uvedených charakteristik věkových období vyplývá, že každá věková kategorie by měla disponovat odlišnými cíli a obsahem sportovní přípravy. To znamená, že čím starší kategorie tím větší nároky jsou na ni kladeny.

Každý z trenérů má snahu trénovat své svěřence co nejlépe. V žádné literatuře však nelze nastudovat ten nejlepší způsob. Na světě je mnoho různých metod, přístupů, stylů, finančních možností a různých poznatků a zkušeností, díky kterým má každý trenér svůj vlastní styl trénování.

3.5.1 Obsah sportovní přípravy v mladší přípravce (6–8) let podle Fajfera

Cíle sportovní přípravy žáků 6-8 let, 1. a 2. třída, mladší přípravka:

- výchova k přátelství, vzájemné spolupráce, čestnosti, smysl pro „fair play“
- překonání potíží spojených s tréninkem, utkáním a únavou
- udržování osobní hygieny
- znát nejnnutnější pravidla (rohový kop, kop od branky, výkop)
- učit se skupinovému chování (pomáhat jiným, nechat si pomáhat, respektovat druhé)
- osvojit základní (důležité) dovednosti – technika
- kladný vztah ke hře, k tréninku, pravidelná účast na trénincích a utkáních
- udržování čistoty úboru pro trénink a utkání
- zájem o fotbal, radost s prožitků ze hry
- upevnění zdraví, zajistit optimální tělesný a psychický vývoj
- podporovat samostatnost, aktivnost v tréninku a v utkání
- všestranná stimulace pohybových schopností zvláště koordinačních a rychlostně silových

- uplatňovat získané (naučené) základní dovednosti ve hře, ve hře se prostorově orientovat
- zprostředkovaně dosahovat základní herní myšlenku (branku dávat, brankám zabraňovat)

Obsah sportovní přípravy žáků 6-8 let, 1. a 2. třída, mladší příprava:

- nácvik a zdokonalování základních herních dovedností
- průpravné hry 4 : 4 na menší ploše
- základní dovednosti
- stimulace koordinačních schopností (orientační, reakční) samostatně i s míčem
- stimulace rychlostně silových schopností (rychlost reakce, startovní a lokomoční, výbušná síla) – švihadlo
- stimulace aerobní kapacity
- technika základních pohybových činností (chůze, běh, skoky, poskoky)
- doplňkové sporty (házená, vybíjená atd...)

Žák ve věku 6-8 let, 1 a 2 třída, mladší příprava by měl ve svém věku ovládat následné požadavky:

- vedení míče se změnami směru, obejít protihráče jednoduchými kličkami
- správně se pohybovat a přibližovat k míči, aby s ním mohl pracovat
- dostat pohybující míč pod kontrolu
- umět usměrnit míč žádaným směrem
- naučené dovednosti spojovat v pohybové řetězce
- ve hře se naučit základní prostorové orientaci

Mezi nežádoucí faktory této skupiny žáků patří :

- shlukování se u míče

- nakopávání míče kamkoliv
- nevšímání si jen míče a podle toho bezhlavé konání
- vybíhání netakticky, prudce proti soupeři s míčem
- padat po kopech a bez kontaktu se soupeřem

3.5.2 Obsah sportovní přípravy ve starší přípravce (9-10) let podle Fajfera

Cíle sportovní přípravy žáků 9-10 let, 3 a 4 třída, starší přípravka:

- výchovné a zdravotní cíle (čistota, hygiena)
- učit se skupinovému chování
- utvářet psychické vlastnosti (soutěživost, ctížádostivost, překonávání překážek)
- pokračovat v zásadách spolupráce mezi spoluhráči, soupeře chápat jako herního partnera
- klíčové období v nácviku a zdokonalování dovedností
- zaměřený, cílený nácvik a zdokonalování herních dovedností
- základy taktického jednání v ÚF a OF
- nácvik základních standardních situací
- pokračuje stimulace (vybuzení) koordinačních schopností, spojovat s dovednostmi
- začít s cíleným tréninkem brankaře

Obsah sportovní přípravy žáků 9-10 let, 3 a 4 třída, starší přípravka:

- plynule navázat na obsah předchozí kategorie
- pokračovat ve zdokonalování zvládnutých dovedností v obměnách – spojování do pohybových řetězců
- herní činnosti jednotlivce (přihrávání, vedení, obcházení soupeře, výběr místa, zpracování míče, souboje o míč, střelba po běž. Souboji
- jednoduché herní kombinace založené na přihrávce a výměně místa

- průpravné hry malých skupin (2:2, 3:3, 4:4)
- základy nácviku řešení individuálního taktického jednání v rámci jednotlivých postů (brankař – obránci, obránci a středový hráči a útočníci)
- střídání hráčů na různých postech včetně brankáře
- nácvik řešení základních standardních situací (kop od branky, rohový kop, vhazování)
- začátek systematického tréninku brankáře (postavení, dvojí krytí, chytání)
- stimulace (vybuzení) koordinačních schopností a kondice (běžecké hry s obratnostmi, štafety s míčem, rychlostní schopnosti s míčem)
- doplňkové sporty (miniházená, minibasketbal)

Žák 9-10 let, 3. a 4. třídy, starší přípravek by měl ovládat níže uvedené požadavky:

- znát základy hygieny těla
- utvářet psychické vlastnosti (soutěživost, ctížádostivost, překonání překážek) a uplatňovat je v tréninku.
- umět zpracovat míč i pod tlakem
- vést rychle míč s klamavými pohyby a s uvolňováním se
- obejít protihráče různými způsoby klíčků
- přesně přihrávat zvláště na kratší a střední vzdálenost
- vystřelit po přihrávce i pod tlakem
- obsazovat hráče s míčem a bez míče, odebírat míč předskočením
- umět hrát ve svých prostorech a využívat prostory hřiště podle herní situace
- talentovaní hráči využívají vlastní (kreativní) řešení
- řešit základní standardní situace
- spolupracovat ve skupinách v základních útočných a obraných kombinacích

Mezi nežádoucí faktory této skupiny patří:

- přisedávat při střelbě

- shlukovat se u míče
- bezúčelně provádět výběr místa
- pohybovat se jen po ose vertikální
- přemisťovat se při zakončení útočné a obrané fáze pomalým poklusem, chůzí.

3.5.3 Obsah sportovní přípravy v mladších žácích (11-12) let podle Fajfera

Mezi cíle sportovní přípravy žáků 11-12 let, 5. a 6. třída, mladší žáci patří:

- sjednotit působení rodina, trenér, učitel
- podílet se na uspořádání denního režimu za pomoci rodičů, trenéra, učitele
- upozornit na nebezpečí drog, hazardních her
- rozvíjet přátelské vztahy na zásadách soutěživosti a ctižádostivosti
- systematická výchova k rozvoji kladných vlastností osobnosti, rozvoj zodpovědnosti, samostatnosti
- vytvořit trvalý vztah k tréninku a účasti v utkáních, rozvoj koncentrace
- zaměření na rozvoj zdravotně orientované zdatnosti
- schopnosti koncentrace na řešení tréninkových úkolů
- navázat na naučené dovednosti a zkušenosti z předešlé etapy
- systematické učení a upevňování speciálních dovedností (pozor u některých jedinců na diskoordinaci)
- variabilní použití základní techniky v rozmanitých herních situacích pod časovým a prostorovým tlakem (zvládnout všechny činnosti jednotlivce s míčem v rychlosti)
- cílené učení základům taktiky
- stimulace, stabilizace získaných kondičních schopností a jejich využití ve hře
- s důrazem na senzitivní období pokračovat ve stimulaci a zdokonalování koordinačních schopností – zvláště dolních končetin

Obsah sportovní přípravy žáků 11-12 let, 5 a 6 třída, mladší žáci:

- individuální činnosti (zdokonalování a stabilizace naučených HČJ) – přihrávky všemi směry, obloukem, rotované, hlavou, přímo ze vzduchu a vše v max. rychlosti, zpracování míče všemi způsoby, střelba různými způsoby
- po zvládnutí vybraných dovedností zařazovat různé metodicko organizační formy s cílem výběru místa a změny směru, klamavé pohyby, nácvik a zdokonalování osobních soubojů 1:1 k získání míče
- v tomto období činí trénink s míčem asi 70-80% tréninkového času
- zdokonalovat a rozvíjet všechny dosud naučené kombinace, součinnost ve skupině vpřed a zpět a to samé i do stran
- používat herní cvičení 2 typu
- průpravné hry 5:5, 6:6, 7:7
- nácvik zónové obrany
- cílené zdokonalování koordinačních schopností
- kondiční připravenost (anaerobní a aerobní kapacita) se rozvíjí v rozmanitých průpravných hrách
- speciální kondiční trénink není nutné na něj klást důraz

Žák 11-12 let, 5. a 6. třídy, mladší žáci by měl umět následující požadavky:

- za pomoci trenéra, učitele, rodičů si upravit optimální denní režim
- základní požadavky na výživu sportujícího dítěte, znát negativní následky drog
- dodržovat pravidla, hrát fair play
- technicky zvládnuté individuální herní činnosti, využívat je ve hře podle herní situace
- technicky dobře provádět útočné standardní situace
- při soubojích 1:1 řešit herní úkoly s pomocí spoluhráčů, nebo vlastní tvořivostí
- v taktickém jednání využít přiměřeně zvládnuté dovednosti v souhře skupin do hloubky i do šířky

- naučené, upevněné koordinační schopnosti tvořivě využívat při rozvoji techniky

Nežádoucí faktory:

- talentovaný hráč by neměl svých schopností a dovedností využívat k primadonství
- dopouštět se hrubých chyb při využívání dovedností ve hře
- při hře na velké hřiště se neorientovat v prostoru

3.5.4 Obsah sportovní přípravy ve starších žácích (13-14-15) let podle Fajfery

Mezi cíle sportovní přípravy žáků 13-14-15 let, 7, 8 a 9 třída, starší žáci patří:

- zkoordinovat náročné tréninkové úkoly se způsobem života, podpora jednotlivce v jeho osobním, sportovním životě na základě jeho současného stavu
- soustavně rozvíjet samostatnost, tvořivost, zodpovědnost učit hráče samostatně řešit životní problémy
- vytvořit u hráčů vědomí spoluzodpovědnosti za svůj fotbalový vývoj
- vytvořit stabilní výkonnostní připravenost s cílem k pravidelné tréninkové činnosti
- vhodné využití dovedností v pohybových řetězcích v kombinacích v útočné a obranné fázi
- rozvoj a stabilizace dynamické techniky
- naučené dovednosti a taktické jednání využívat v utkání na jednotlivých hráčských postech
- pracovat ve skupinách i individuálně podle předností a nedostatků jednotlivce
- naučené dovednosti a taktické jednání využívat při řešení standardních situací
- upevňovat získané zkušenosti zejména taktického charakteru, získané předešlou tréninkovou a herní činností
- spojování náročných taktických jednání: hra na postech-speciální činnost jednotlivce, situační výběr místa, skupinová taktika v obraně a útoku
- zvládnout herní výkon ve více herních funkcích (vyjma brankáře)

- zvládnout požadavky týmového herního výkonu v nejběžnějších variantách (různé herní systémy, koncepce, kombinace apod.)
- podporovat talentované fotbalisty, jejich individuální schopnosti a taktické jednání směrem k využití v kolektivní hře družstva
- cíleným tréninkem minimalizovat pokles herní výkonnosti naučených dovedností (I. a II. pubertální fáze)
- osvojení koordinační schopnosti, zvláště diferenční, spojování pohybových úkolů, přizpůsobení pohybového jednání tvořivě v různých pásmech hřiště (obránné, střední, útočné)
- motivovat ke zlepšení a stabilizaci kondičních schopností
- individuální technicko-taktické výkonnostní možnosti přizpůsobit ke zlepšení rychlostních a silových (dynamických) schopností; rychlostní schopností využívat v rychlosti provedení HČJ, skupin a celého družstva
- rozvoj silových schopností, větších svalových skupin, intenzivní rozvoj výbušné síly dolních končetin, důraz na protahovací cvičení strečink pro odstraňování svalových dysbalancí
- rozvoj aerobní kapacity i nespecifickými prostředky (fartlek), rozvoj odolnosti po předcházející náročné pohybové činnosti (laktátový anaerobní charakter)
- regenerace pohybového systému po náročné pohybové činnosti

Obsah sportovní přípravy žáků 13-14-15 let, 7.,8. a 9. třída, starší žáci:

- při utváření mladého sportovce využívat výchovných metod: metoda požadavků a kontrola jejich plnění, metoda odměňování a trestání
- při výchově žáka v tomto věku jde především: o sladění sportovní přípravy se životem ve společnosti, u talentovaných jedinců připravovat žáky na možnost fotbalu jako životního povolání (přesto na první místo zatím rodina, škola), pozor na období „prvních lásek“
- ukázat žákům fotbalové vzory, sledování a kritická analýza výkonnosti družstev a jednotlivců při sledování vrcholných utkání (MS, ME, OH, soutěže UEFA družstev)

- trenér by měl upustit od nařizování a předpisování, naopak měl by organizovat a řídit
- zdokonalování techniky: opakování zvládnutých dovedností, zařazovat do úvodní a průpravné části tréninkové jednotky, zdokonalování vybraných herních dovedností ve skupinách i individuálně, spojit dohromady všechny faktory výkonu k cíli: atraktivní fotbal; dovednosti zdokonalovat v pohybových řetězcích (2 až 4 složkové), zařazovat metodicko-organizační formy s náročnými úkoly, řešení s důrazem na rychlost provedení, rychlosti souhry, diferencovaný trénink pro jednotlivé formace, trénink na stanovištích s různými technickými úkoly, kondičními úkoly, trénink na stanovištích s různými úkoly pro jednotlivé herní pozice
- zdokonalování taktiky: žáci v tomto věku jsou schopni řešit složitější taktické úkoly (pozorování, hodnocení herní situace, lepší výběr efektivního řešení), od hry s menším počtem hráčů a na menším prostoru přecházet na hru 7:7 (větší plocha- 52-55m x 35m), větší počet hráčů, možnost rozestavení do hloubky a do šířky (1:3:3), orientace na míč a soupeře, snaha získat rychle míč pod kontrolu v soubojích 1:1, důraz na hráče v křidelním prostoru a centry do pokutového území a na hru brankáře, specifické úkoly pro hru na jednotlivých postech uvnitř družstva rozmanité možnosti řešení spolupráce
- hra 11:11: rozestavení 4:3:3 a jeho obměny, pravidelné rozestavení do hloubky a do šířky, odstraňuje se zbytečné běhání bez míče, jistota ve hře s míčem, specifické úkoly pro hru na jednotlivých postech uvnitř družstva, při dobré organizaci (větší počet míčů) zdokonalování techniky a stimulace kondice společně, důraz na výkonovou motivaci, komplexní rozvoj taktiky jednotlivce a celého družstva, turnaje družstev na dvě branky, speciální úkoly nesmí potlačovat vlastní iniciativu a tvořivost jednotlivce, hráč by měl přicházet sám na své nedostatky a klady (odstraňování a posilování), každý hráč by měl být způsobilý ohodnotit vlastní zodpovědnost za výkon družstva (participace), posilovat herní kohezi
- utkání se zahraničními družstvy (konfrontace různých herních koncepcí, ověření si vlastní výkonnosti, cenné pro další výkonnostní růst)
- při nezvládnutí složitějších úkolů - vrátit se ke hře 7:7

kondiční připravenost: rozšiřovat rozmanité pohybové zkušenosti zejména obratnostního a rychlostního charakteru, průpravné hry pro rozvoj vytrvalosti, rozvoj vytrvalosti na stanovištích, cílený rozvoj aerobní kapacity (běhy v terénu jako doplněk k tréninku), rozvoj silových schopností , začátek rozvoje maximální síly, vytrvalostní(cvičení na posilovacích strojích, s hráčem, medicinbalem, cvičení dvojic (přetahování, přetlačování), reakční a startovní rychlost, soutěže s míčem a bez míče, ukončení soubojem 1:1 se střelbou na branku, cíleně zaměřený program pohyblivosti (špatné držení těla, strečinková cvičení pro individuální přípravu).

Žák 13-14-15 let, 7., 8. a 9. třídy, starší žáci by měl umět:

- zkoordinovat náročné tréninkové úkoly se způsobem života
- určitou míru samostatnosti (nebo za pomoci rodičů) při řešení životních problémů
- vytvořená míry spoluzodpovědnosti za svůj fotbalový vývoj
- bezpečně ovládat základní techniku (dynamickou a variabilní) za časového a prostorového tlaku, herní situace řešit samostatně, tvořivě, za pomoci spoluhráčů, jednotlivé části spojovat v celek
- uplatňovat osvojené dovednosti v jednotlivých hráčských rolích
- techniku zásadně rozvíjet ve spojení s taktikou (reakce na herní situaci, nalezení odpovídajícího řešení –taktika, způsob provedení – technika, technické možnosti určují taktiku)
- „umět hrát“ ve hře 7:7, 11:11
- nalézt si post, který mu nejlépe vyhovuje současně s hráčskou rolí
- zdokonalovat kondiční připravenost v součinnosti s technikou a taktikou, využívat kondiční připravenost v utkání tak, aby po celý zápas byl schopen odolávat únavě po zatížení (průpravné hry, hra s maximální intenzitou s vhodně volenými intervaly střední a nižší intenzity)
- rozvoj kondiční připravenosti nespecifickými prostředky a doplňkové sporty využívat jako pohybovou rekreaci
- rozvoj silových schopností provádět většinou individuálně nebo ve skupinách

- umět sestavit plán denní domácí gymnastiky zaměřený na uvolňovací a protahovací cvičení (strečink)

4 Metodika výzkumu

V této práci jsem se zaměřil na základní prvky týkající se výběru a výchovy talentované mládeže ve FK Mladá Boleslav. Objektem zpracování byla mládežnická družstva tohoto klubu, celkové zázemí a struktura v oblasti výchovy mladých fotbalových talentů.

Ke splnění cíle jsem využil následující metody:

- a) studium odborné literatury
- b) metodu rozhovoru a pozorovací metodu
- c) interpretaci
- d) srovnávací metodu
- e) aplikace získaných informací a zkušeností

Podmínky výzkumu:

Základní informace jsem získával díky mé sportovní činnosti a zaměstnání. Jsem hráčem FK Mladá Boleslav a působím i v roli asistenta trenéra u mladších žáků. Další informace byly čerpány z odborné literatury, z rozhovorů se svými spolupracovníky, trenéry a fotbalovými odborníky. Následně byli tyto poznatky analyzovány a přeneseny do této bakalářské práce.

5 Výsledky výzkumu

5.1 Metody výběru v FK Mladá Boleslav

Fotbalový klub FK Mladá Boleslav byl založen studenty v r. 1990. V roce 2001 proběhlo v klubu mnoho změn, obměnil se hráčský kádr, realizační tým a také se zvolilo nové vedení. Prezidentem klubu byl zvolen Josef Dufek, který získal výraznou podporu města a firem Gema s.r.o. a Realstav. Poté začala přestavba městského stadionu. Cílem vedení byl postup do 1.Gambrinus ligy. Tento cíl byl vyplněn už druhý rok. Klub byl přetvořen v akciovou společnost. S popularitou fotbalu a fotbalového klubu FK Mladá Boleslav se rozrostla a zkvalitnila základna mládežnických družstev.

V FK Mladá Boleslav jsou podle věku rozděleni mladí fotbalisté do těchto kategorií:

- Ž 0 - U 6 – školky – ročník 2002 – ještě nehrají soutěž
- Ž 1 - U 7 – ročník 2001 – ještě nehrají soutěž

- Mladší minizáci – Ž 2 - U 8 - ročník 2000
Ž 3 - U 9 - ročník 1999

- Starší minizáci – Ž 4 - U 10 - ročník 1998 - 2 týmy

- Mladší žáci – Ž 5 - U 11 - ročník 1997 – E žáci
Ž 6 – U 12 - ročník 1996 – D žáci
Ž 7 – U 13 - ročník 1995 – C žáci

- Starší žáci – Ž 8 – U 14 - ročník 1994 – B žáci
Ž 9 – U 15 - ročník 1993 – A žáci

Z tohoto rozdělení vyplývají určitá výběrová kritéria, metody a cíle pro kategorii minižáků a žáků.

5.1.1 Mladší minižáci – Ž 2 - U 8 - ročník 2000, Mladší minižáci – Ž 3 - U 9 – ročník 1999, Starší minižáci – Ž 4 - U 10 - ročník 1998 - 2 týmy

Cílem této kategorie je umožnit co nejširšímu spektru dětí z Mladé Boleslavi a okolí se začít věnovat fotbalu.

Mezi organizace patří :

- propagace v novinách
- propagace v rádiu
- propagace na internetových stránkách klubu
- rozlepování plakátů na školách dětem se zájmem o fotbal

Kritéria nejsou stanovena, tady v této kategorii trénuje každý, kdo má zájem o fotbal.

Použité metody:

- celoroční nábor, pozorování dětí při hře a současně sledování rozvoje jejich vlastností a hlavně pohybových schopností

5.1.2 Mladší žáci – Ž 5 - U 11 - ročník 1997 – E žáci, Ž 6 - U 12 - ročník 1996 – D žáci, Ž 7 - U 13 - ročník 1995 – C žáci

Hlavním cílem této kategorie je vybrat z co nejširšího spektra dětí Mladší minižáci – Ž 2 - U 8 nejvhodnější a nejnadanější adepty pro další přípravu v FK Mladá Boleslav.

Šéftrenér mládeže se svým zástupcem a trenéry minižáků shromažďují informace o talentovaných hráčích i z jiných oddílů v okolí Mladé Boleslavi. Na jejich základě:

- sledují tyto hráče v zápasech, v turnajích

- kontaktují rodiče,
- pozývají hráče na trénink

Mezi kritéria patří schopnost řešit herní situace, základní technické dovednosti, rychlost s míčem i bez míče, schopnost vystřelit, prostorová orientace a spolupráce se spoluhráči.

Použité metody:

- pozorování hráčů trenéry a asistenty, následné zařazení hráčů, kteří je zaujali do tréninkového procesu FK Mladá Boleslav, kde formou srovnání s hráči FK Mladá Boleslav buď dojde k vybrání do družstev FK Mladá Boleslav nebo budou posláni na hostování do jiných klubů

5.1.3 Starší žáci – Ž 8 – U 14 - ročník 1994 – B žáci, Ž 9 – U 15 - ročník 1993 – A žáci

Cílem uvedené kategorie je vybrat nejen talentované hráče z okolí Mladoboleslavska, ale i Liberecka, Jablonecka, Nymburska a Českolipska.

Organizace:

- šéftrenér mládeže s trenéry mladších i starších žáků sbírají informace o hráčích formou sledování utkání, pořádání turnajů i halových turnajů, účasti na školních turnajích, návštěvami na okresních výběrech, doporučení od trenérů jiných klubů

Kritéria:

- schopnost řešení situací 1 na 1 a 2 na 2, přečíslení 2 na 1, 3 na 2 atd. jak v útočné tak v obranné fázi, ovládat bezpečně techniku, umět vyřešit herní situace za pomoci spoluhráčů i samostatně, silové a kondiční schopnosti odpovídající k věku

Použité metody:

- sledování hráčů trenéry a asistenty v soutěžních utkáních a následné vybrání vhodných hráčů do tréninkového procesu FK Mladá Boleslav. Srovnání těchto

jedinců s hráči FK Mladá Boleslav v tréninku, přátelském zápase či turnaji. Pokud jsou hráči vyhovující mohou se ihned zapojit k mužstvu.

5.2 Sportovní příprava mládeže FK Mladá Boleslav

5.2.1 Ž 0 - U 6- školky – ročník 2002, Ž 1 - U 7 - ročník 2001

S oběma týmy pracuje jeden trenér, který je zodpovědný šéftrenérovi mládeže. Dále spolupracuje s rodiči svých svěřenců. Nejsou však považováni jako trenéři.

Počet tréninkových jednotek – 2 x týdně po 60 až 70 min.

Cílem sportovní přípravy v této věkové kategorii je hlavně radost ze hry, hravost, všestrannost, soutěživost. Osvojení základních technických prvků jako je vedení míče, obcházení protihráče jednoduchými kličkami, jednoduché přihrávky, správný pohyb, zpracování míče.

Skupina by měla být seznámena se zásadami hygieny, stravování a respektování autority, spoluhráčů, soupeřů.

Tato družstva nehrají oficiální soutěže, jsou pro ně organizovány přátelské zápasy a turnaje. Nejčastěji hrají 4 na 4 nebo 5 na 5. Hrací plochou je pro hráče polovina z poloviny hrací plochy klasického fotbalového hřiště s brankami o parametrech 5 metrů šířky a 2 metry výšky.

5.2.2 Mladší minižáci - Ž 2 - U 8 - ročník 2000, - Ž 3 - U 9 - ročník 1999

S každým týmem pracují dva trenéři. Jeden hlavní trenér je zodpovědný za organizaci a tréninkový proces.

Počet tréninkových jednotek – 3 x týdně 60 až 90 min.

Cílem této přípravy je jednak navazování na předchozí kategorii, dále by se měla zrychlovat práce s míčem pod větším prostorovým a časovým tlakem. Měli by se učit větší množství klíčků, technických fines a zapojovat do ovládání míče různé části chodidla. V rámci průpravných her na trénincích se zajímat o řešení situací 1 na 1 jak v útočné, tak v obranné činnosti.

Tyto týmy již hrají oficiální soutěže. Zápas hrají 7 + 1 na 7 + 1. Toto družstvo hraje na polovině klasického fotbalového hřiště na branky o rozměrech 5m šířka a 2m výška.

5.2.3 Starší minizáci – Ž 4 - U 10 - ročník 1998 - 2 týmy

U těchto družstev se také vyskytují dva trenéři. Jeden z nich je opět hlavní, zodpovědný za organizaci a plnění tréninkového procesu.

Počet tréninkových jednotek – 3 x týdně 60 až 90 min.

Cíle přípravy se nemění. Opětná návaznost na předchozí kategorie. Snaha provádět vše už v normální rychlosti, pod obrovským prostorovým a časovým tlakem. Učení zpracovávat míč do pohybu v herních situacích, začít s nácvikem střelby, nechat hráče řešit situace svým kreativním myšlením, více zdokonalovat hru 1 na 1. Vstřebávat hráčům taktiku a agresivitu v obranné i útočné fázi. Seznamovat hráče s možnostmi provedení standartních situací. Začít se specializovaným tréninkem brankářů.

Tato kategorie hraje také 7+1 na 7+1 a má stejné hřiště i branky jako předchozí kategorie.

5.2.4 Mladší žáci – Ž 5 - U 11 - ročník 1997 – E žáci, Ž 6 - U 12 - ročník 1996 – D žáci, Ž 7 - U 13 - ročník 1995 – C žáci

U všech třech mužstev se opět vyskytují dva trenéři a i tady je jeden hlavní, který má zase zodpovědnost jako u předešlých kategorií.

Počet tréninkových jednotek – 4 x týdně po 60 až 90 min.

Cíle přípravy zůstávají stejné. V této kategorii se hráči musí naučit zvládnout rozšířenou prostorovou orientaci na větším prostoru celého hřiště. Hráč by měl zvládat všechny technické dovednosti v co nejkratším čase a pod co největším tlakem. V obranné fázi hlavně konstruktivně odebírat míč, využití universálnosti hráče. Zdokonalovat koordinaci a práci dolních končetin a pomalu vstřebávat základní učení taktiky.

V této kategorii je již počet hráčů 11 na 11. Rozměry hřiště nebo rozměry branek odpovídají rozměrům klasického herního pole.

5.2.5 Starší žáci – Ž 8 – U 14 - ročník 1994 – B žáci, Ž 9 – U 15 - ročník 1993 – A žáci

V této kategorii se vyskytuje jeden hlavní trenér a jeden asistent trenéra. Oproti předchozím kategoriím přibyl vedoucí mužstva, tzv. organizační pracovník. Ten je zodpovědný za organizaci tréninků a hlavní trenér jen za tréninkový proces.

Počet tréninkových jednotek – 4 x týdně po 90 min.

Cíle navazují na předchozí kategorie. Skloubit řetězce kombinačních prvků v útočné i obranné fázi, zapojování se obránců do útočné fáze, podpora cílených individuálních taktických schopností. Rozvíjet u hráčů pocit zodpovědnosti za mužstvo a rozvíjení tvořivosti a kreativity. Snaha o minimalizaci poklesu výkonnosti.

Družstvo hraje zápasy v oficiálních soutěžích a stejně jako u mladších žáků hrají 11 na 11. Rozměry hřiště a branek jsou také totožné s rozměry ve velkém fotbale.

5.3 Organizačně - materiální zabezpečení mládeže FK Mladá Boleslav

5.3.1 Organizace spolupráce mezi FK Mladá Boleslav a 9.ZŠ a 7.ZŠ

Vybraní fotbalisti, kteří ještě nedovršili 15-ti let navštěvují 9.ZŠ a nebo 7.ZŠ. Na těchto školách jsou třídy s rozšířenou výukou TV zaměřenou na fotbal (dvě hodiny TV jsou nahrazeny tréninkem). Polohy škol jsou nedaleko areálu fotbalového klubu.

5.3.2 Materiální zabezpečení

a) tréninkové plochy:

- 5 x travnaté hřiště
- 1 x hřiště s umělou trávou
- 4 x hala
- 2 x posilovna
- 1 x sauna
- 1 x vířivka

b) tréninkové vybavení:

Klub zajišťuje pro každého hráče míč. Každá kategorie má k dispozici kužely, kruhy, překážky, rozlišovací dresy, slalomové tyče, krátké tyče, švihadla, medicinbaly, přenosné branky různé velikosti.

c) tréninkové prostředky:

V České republice se nachází dostatek české nebo zahraniční odborné literatury o tréninkovém procesu ve fotbale a také videokazet, které jsou využívány trenéry mládeže FK Mladá Boleslav. Šéftrenér mládeže tuto literaturu využívá a následně seznamuje ostatní trenéry v klubu na trenérských jednáních s novými metodami o přípravě a se svou představou o budoucím tréninkovém procesu.

6 Porovnání FK Mladá Boleslav s Hamburger SV

Tato kapitola je věnována porovnáváním určitých stránek v FK Mladá Boleslav s bundesligovým klubem Hamburger SV, za něhož nastupuje i český reprezentant David Jarolím.

Výběru a kvalitní přípravě se v FK Mladá Boleslav přisuzuje větší a větší pozornost, která je považována za základní kámen úspěchu výkonnostního růstu talentů FK Mladá Boleslav. Konečným cílem všech příprav talentů je dosahovat co nejlepších výsledků v budoucím horizontu a to v kategorii dospělých a to s maximálním počtem hráčů, kteří prošli mládežnickými mužstvy klubu FK Mladá Boleslav. Při porovnání s Hamburgerem SV lze říci, že tato koncepce platí u obou klubů.

Základem pro zvládnutí plné tréninkové zátěže je samozřejmě zdravotní stav hráčů. V klubu FK Mladá Boleslav je od každého hráče vyžadována vždy 1 x ročně prohlídka u sportovního lékaře, se kterým FK Mladá Boleslav spolupracuje. Zrovna tak je na tom i hráč Hamburku SV, kde do 15 let hráč navštěvuje pouze praktického lékaře. Prohlídky by měly být již od mladého věku co nejlepší a co nepodrobnější, aby se předcházelo tragediím, které se poslední dobou stávají a to je zkolabování mladých fotbalistů na hřišti. Proto se domnívám, že klub by neměl šetřit na lékařském zabezpečení všech věkových kategorií. Protože včasné rozeznání zdravotních potíží již v zárodku může vést k záchraně života.

Dalším faktorem srovnání jsou pohybové předpoklady a jejich testování. Testování v Hamburku SV je na vysoké úrovni, kde se využívá standardizovaných testů a ohodnocení známkou herního výkonu v utkání. Těmito věci se v Hamburku SV zabývá určitá skupina odborníků, se kterými spolupracují trenéři mládeže a profesionální sekce.

V FK Mladá Boleslav se 1 x ročně přistupuje k testování pohybových schopností. Jde o standardizované testy, kterými se pak hodnotí vývoj každého hráče. Porovnávají se výsledky s loňskými testy a výkony v tréninku a zápasech. V tomto kroku postupuje FK Mladá Boleslav správným směrem.

Velký rozdíl je ale ve zjišťování osobních vlastností. V FK Mladá Boleslav takovéto posouzení hráčů formou psychologických testů a jejich vyhodnocení prakticky neexistuje. Za to v německém klubu ho považují také za důležitou složku. Provádí se od kategorie mladších žáků a zjišťují se psychické předpoklady hráčů pro fotbal.

Další důležitou otázkou je správný věk a jeho vztah k počátku tréninkového procesu. Lze konstatovat, že v FK Mladá Boleslav i v Hamburgeru SV vycházejí ze současných teoretických poznatků o začátku organizované přípravy talentů nejdříve mezi pátým a šestým rokem dítěte. Tento věk je naprosto ideální také z hlediska návaznosti na školní systém.

V návaznosti na tento věk se vyskytuje další otázka, že kdy se sportem začít. S tím souvisí další problém, který se týká členské základny. Šířka členské základny je nejdůležitější ke vztahu k věku a výběru do dalších kategorií. Pokud existuje široká základna, tak je záruka možnosti vyzkoušení vysokého počtu hráčů a z tohoto počtu pak vybrat ty nejtalentovanější. Existují různé faktory, které ovlivňují počet zájemců o fotbal. Tím nejdůležitějším je asi velikost města. Určitě se Mladá Boleslav nedá srovnávat s Hamburgem a proto má i větší možnost výběru talentovaných hráčů. Dále pak je to sociální hledisko. Společenské postavení fotbalu v Německu je na vysoké úrovni, které se u hráčů odráží v zisku sociálních jistot, významu ve společnosti a v neposlední řadě také v ekonomické stránce. S tímto souvisí i stimul dítěte ve výchově v západních zemích. Proto touha hrát fotbal v těchto zemích je vysoká a proto je rozdílný přístup v ochotě na sobě pracovat.

Význam fotbalu u nás ještě podobné úrovně nedosáhl. Pokud se přihlédne k velké konkurenci ostatních sportů a velikost naší země, zvětšuje se problém s možností výběru mládeže.

Co se týče sportovní přípravy, není větších rozdílů mezi oběma kluby. Počty tréninkových jednotek jsou stejné, stoupají stejně i ve směru k vyšším kategoriím. Obsah je ale rozdílný. U týmu Hamburg SV pozorujeme dokonalé zvládnutí techniky a herních situací 1x1. U hráčů Mladé Boleslavi se objevuje fyzická i taktická příprava ve větší míře než by bylo třeba. Z vlastní zkušenosti vím, že česká mládežnická družstva své zahraniční soupeře většinou poráží, ale hlavně díky fyzické a taktické připravenosti než-li technickým dovednostem, které ovšem v budoucnu při stejných fyzických parametrech rozhodují.

Rozdíl je i ve stránce organizační. V českých klubech je vnitřní organizace tvořena šéftrenérem mládeže a pod ním trenéry jednotlivých kategorií. Model německý je organizačně propracovanější. Je tvořen šéftrenéry jednotlivých kategorií, jejich zástupci a trenéry jednotlivých mužstev v kategoriích. Tyto kategorie pak tvoří mládežnický celek,

který vede skupina odborníků. Je to dáno ekonomickou silou západního světa. V naší zemi bohužel nejsou placeni všichni trenéři jako profesionálové a proto mají i jiné zaměstnání a tím pádem se 100% nevěnují přípravě na kvalitní vedení svých svěřenců.

V materiální oblasti co se týče vybavení hráčů pomůckami, míči, množstvím tréninkových ploch, dostatečným množstvím kvalitních travnatých ploch, dále pak alespoň jedna plocha umělé trávy na dobrou a bezpečnou přípravu v zimě se FK Mladá Boleslav může s bundesligovým týmem rovnat.

Celkově můžeme říci, že po stránce obsahové a metodické přípravy talentů nejsou mezi těmito kluby větší rozdíly. Liší se v otázkách ekonomických, materiálních a organizačních. Lze tedy jen doufat, že se objeví lidé, kteří si uvědomí, že finance investované do výchovy talentů jsou v konečné podobě nejefektivněji vynaloženými prostředky. Dostatečné materiální zabezpečení znamená nejen kvalitní práci mládežnických trenérů, ale i využívání nejmodernějších metod trénování, které podstatně zlepšují tréninkový proces, odkrývají chyby a dávají možnost vylepšení.

7 Diskuse

Po postupu fotbalistů FK Mladá Boleslav do 1. Gambrinus ligy v roce 2004 začalo vedení tvořit podmínky pro vytvoření plánu pro výchovu fotbalových talentů v FK Mladá Boleslav. Na mladoboleslavsku se začal zvyšovat zájem o fotbal mezi širokou škálou veřejnosti, počínaje nejmladšími až po seniory. To se projevilo na počtu mladých zájemců, kteří toužili hrát za FK Mladá Boleslav a také na návštěvnosti ligových zápasů A-týmu FK Mladá Boleslav, která se pohybuje v průměru kolem 4500 diváků. Klub funguje po všech stránkách na velice dobré úrovni. Disponuje ale stále s malými rezervy v mládežnické základně. Bohužel se v tomto směru nemůže FK Mladá Boleslav doposud rovnat s kluby jako např. AC Sparta Praha. Vytvořila se jednotná koncepce výchovy talentované mládeže, do které s novou dobou přicházejí i nové prvky.

Dostatečný přísun finančních prostředků nám pomůže rozšířit organizační strukturu a přivést k mládeži dostatečný počet kvalitních trenérů a vychovávat tak fotbalové naděje. Domnívám se, že se v České Republice kluby důkladně nevěnují výchově fotbalových talentů. Soustavně se chceme srovnávat s evropskými kluby, přitom se s nimi nemůžeme rovnat ani v těch nejzákladnějších věcech jako je výchova talentů. Největším důvodem jsou finance. Naše kluby nejsou tak silné po finanční stránce jako kluby v jiných zemích. A jak tedy vede výchova fotbalových talentů ke zlepšení jejich finanční situace? Jeden z důvodů jsou fanoušci. Už odjakživa měli fanoušci vždycky radši hráče z vlastní líhně než-li nějaké koupené hráče. Odchované talenty totiž mají ke svému mateřskému klubu vztah a nikdy by nevypustili žádný souboj nebo dokonce zápas. To znamená, že čím více bude v prvním týmu odchovanců, tím více bude chodit diváků do hlediště. Z toho plyne čím více diváků tím více peněz za vstupné.

To samé platí i v celkovém měřítku naší ligy. Kdyby se všechny kluby věnovaly výchově svých talentů, tak by se zkvalitnila celá soutěž, začal by se hrát atraktivnější fotbal, na který by chodilo více diváků.

Tím by se nezkvalitnila jen liga, ale také česká reprezentace, v které je top hráčů jen úzký počet. Reprezentační trenér by měl několik variant na různé posty a kdyby se náhodou zranily i 2 hráči na stejném postu pořád by měl další v záloze. A úspěchy reprezentace by

vedly k dalšímu přísunu financí do českého fotbalu, díky kterým by se mohly zlepšovat stadiony a zázemí klubů.

Dalším důvodem je odliv talentů do zahraničních klubů. Kluby neustále prodávají svoje největší klenoty, protože nemůžou odolat nabídkám zahraničních klubů. Díky těmto penězům zajišťují chod klubu třeba až na 2 roky. Kdyby ovšem vychovávaly více talentů, tak by jim vůbec nemuselo vadit, že jim jeden nebo dva talenty koupí zahraniční klub. Kluby na tom vydělají a tým to také nijak citelně neoslabí, navíc peníze mohou dále investovat do klubu, do zázemí, do výchovy mládeže atd. Navíc můžou budovat tým do budoucna s nějakou vizí evropského konkurenceschopného týmu, který může získávat evropské trofeje. V evropských pohárech se točí obrovské množství peněz, hlavně v Champions League. Ať už jenom za účast v soutěži nebo televizní práva nebo příjem ze vstupného.

Samozřejmě všechny tyto věci jako více diváků v hledišti, atraktivnější fotbal, účasti v evropských pohárech s sebou přináší i obrovský zájem sponzorů, tím další přísun financí do pokladničky klubu a větší možnosti.

8 Závěr

Po prostudování potřebné literatury s fotbalovou i sportovní tematikou jsem poznatky prezentoval a popsal v teoretické části Bakalářské práce. Základní poznatky o výběru a výchově talentované mládeže v FK Mladá Boleslav jsem rozebral a pomocí toho konstatoval, že struktura výběru a výchovy talentované mládeže je v klubu FK Mladá Boleslav na velmi dobré úrovni. Na základě těchto informací lze poskytnout vodítko některým dalším klubům k vytvoření podobné základny k výchově fotbalových talentů:

- vytvoření uspokojivých ekonomických podmínek vedoucí k dostatku přísunu finančních prostředků do mládežnického fotbalu
- zabezpečení úzké spolupráce mládežnických trenérů při výchově a výběru talentů a neustálé přijímání nových prvků do jejich přípravy a také vzdělávání trenérů
- podporování menších klubů na okrese, zlepšením materiálních a tréninkových podmínek, kterým se také může povést vychovat talentovaného fotbalistu
- jasné vymezení kompetencí trenérů, asistentů a řídicích pracovníků klubu a důsledně dbát na plnění úkolů jednotlivých mužstev, které stanovil šéftrenér
- dovolit co největšímu počtu zájemců o fotbal, aby v dostatečně dlouhém časovém úseku mohli dokonale ukázat své fotbalové dovednosti a schopnosti
- všichni zainteresovaní ve fotbale by měli pracovat na zlepšení image českého fotbalu ve společnosti a podněcovat tímto děti, aby chtěli hrát fotbal

9 Literatura

- [1] PERIČ, T. *Výběr sportovních talentů*. Praha: Grada, 2006. 100 s. ISBN 80-247-1827-8
- [2] CHOUTKA, M., DOVALIL, J. *Sportovní trénink*. Praha: Olympia, 1987. 316 s.
- [3] NAVARA, M., BUZEK, M. ONDŘEJ, O. *Kopaná – teorie a didaktika*. Praha: SPN, 1986. 184 s
- [4] DOVALIL, J. *Věkové zvláštnosti dětí a mládeže a sportovní trénink*. Praha: Karolinum, 1988. 36 s. ISBN 80-7066-568-8
- [5] VOTÍK, J. *Fotbal – trénink budoucích hvězd*. Praha: Grada, 2003. 140 s. ISBN 80-247-0463-3
- [6] FAJFER, Z. *Trenér fotbalu mládeže (6 – 15 let)*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2005. 150 s. ISBN 80-7033-933-0
- [7] DOVALIL, J a kol. *Sportovní trénink. (Lexikon základních pojmů)*. 1. vyd. Praha: FTVS, 1992.
- [8] DOVALIL, J a kol. *Výkon a trénink ve sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2002. 336 s. ISBN 80-7033-760-5
- [9] KAČÁNI, L. a kol. *Teória a didaktika športovej specializácie. Fotbal*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 1991. 116 s. ISBN-223-0340-2
- [10] KAČÁNI, L. *Fotbal. Herná príprava (2). Teória a prax*. 2. vyd. Bratislava: Slovenský futbalový zväz ve spolupráci s nakladatelstvím Krakora design, 2005. 228 s. ISBN 80-969091-3-4
- [11] PERÁČEK, P. *Futbal – riadenie – plánovanie – tréning*. 4. vyd. Bratislava: Mačura-PEEM, 2004. 214 s. ISBN 80-89179-9-4
- [12] PSOTTA a kol. *Fotbal. Kondiční trénink*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 200 s. ISBN 80-247-0821-3
- [13] VOTÍK, J. *Sportovní příprava mládeže ve fotbalu*. 4. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem trenérů ČMFS, 1999. Učební texty pro licenční studium a trenérskou praxi.
- [14] VOTÍK, J. *Trenér fotbalu „B“ licence*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2001. 252s.